

Nieuwsbrief Q-koorts – 22 maart 2010

Ministers Verburg (LNV) en Klink (VWS) hebben vandaag een brief over Q-koorts naar de Tweede Kamer gestuurd. In deze nieuwsbrief leest u de belangrijkste punten uit deze Kamerbrief.

Aanpassing maatregelen

Het belangrijkste onderwerp van de Kamerbrief is de 'vervolgstrategie Q-koorts bestrijding'. In deze vervolgstategie staat onder welke voorwaarden het mogelijk is om de maatregelen tegen Q-koorts aan te passen. Ook bevat de strategie een voorlopige planning voor het aanpassen van maatregelen.

Advies van deskundigen

De ministers van LNV en VWS hebben de vervolgstategie voorgelegd aan de deskundigen onder leiding van Roel Coutinho van het RIVM. Om aanpassing van maatregelen mogelijk te maken moet in ieder geval aan de volgende twee voorwaarden zijn voldaan:

- Alle dieren op melkleverende bedrijven moeten tijdig (vóór de dracht) en volledig gevaccineerd zijn vóór 1 juni
- én nieuwe gegevens uit onderzoek of epidemiologie geven geen aanleiding zijn om de voorgenomen strategie te heroverwegen. De deskundigen zullen in mei bij elkaar komen om dit te bespreken.

Vaccinatie en einde lammerseizoen

Op 15 mei 2010 is het lammerseizoen op melkgeiten- en melkschapenbedrijven afgelopen (op 16 december werd een fokverbod voor melkgeiten- en melkschapenbedrijven afgekondigd). Dit betekent dat alle drachtige dieren op niet besmette bedrijven dan hebben gelammerd en dat op besmette bedrijven alle drachtige dieren zijn geruimd. Hiermee is de belangrijkste besmettingsbron voor Q-koorts bij mensen weggenomen.

Daarnaast zullen alle dieren op melkgeiten- en melkschapenbedrijven en op opfokbedrijven volgens de planning voor 1 juni 2010 gevaccineerd zijn. Volgens de deskundigen zijn er genoeg aanwijzingen om aan te nemen dat vaccinatie de kans op infectie bij dieren vermindert, abortus voorkomt en er voor zorgt dat er bij een eventuele abortus minder Q-koortsbacteriën worden uitgescheiden. Het einde van het lammerseizoen en het feit dat alle dieren op melkgeiten- en melkschapenbedrijven dan zijn gevaccineerd, maken 1 juni een logische voor het aanpassen van de maatregelen. Er is nog geen besluit genomen over het aanpassen van de maatregelen omdat de maatregelen alleen kunnen worden aangepast als aan eerder genoemde voorwaarden is voldaan.

Aanpassing maatregelen

Als de maatregelen op 1 juni 2010 aangepast worden, dan zullen voor niet besmette melkgeiten- en melkschapenbedrijven de volgende maatregelen gelden:

- Dieren moeten vóór 1 juni zijn gevaccineerd tegen Q-koorts. Deze vaccinatie wordt voor ieder individueel dier vastgelegd in het identificatie en registratiesysteem (I&R).
- De meldplicht bij verdenking van Q-koorts (in geval van een afwijkend aantal abortussen) blijft van kracht.
- Mestmaatregelen en de hygiënerichtlijnen blijven van kracht
- Het verplichte tankmelkonderzoek zal worden teruggebracht naar 1x per 2 maanden.
- Het uitbreidingsverbod en het verbod op nieuwbouw van melkgeiten- en melkschapenbedrijven blijft van kracht. Deze maatregelen worden over een jaar opnieuw beoordeeld.
- Het fokverbod en het aanvoerverbod worden opgeheven. Voorwaarde hiervoor is wel dat alle dieren op tijd zijn gevaccineerd en dat uitkomsten uit onderzoek en epidemiologie geen aanleiding zijn het intrekken van het fokverbod en aanvoerverbod te heroverwegen. Het levenslange fokverbod voor gespaarde niet drachtige dieren op besmette bedrijven blijft gelden.

Besmette bedrijven

Ook na 1 juni 2010 kunnen bedrijven nog besmet raken met Q-koorts. De Q-koortsbacterie zal namelijk nooit helemaal uit het milieu verdwijnen. Voor besmette bedrijven zullen daarom naast bovengenoemde maatregelen ook nog de volgende maatregelen gelden:

- Besmette bedrijven mogen dieren alleen afvoeren naar het slachthuis. Dieren jonger dan 4 maanden mogen ook worden afgevoerd naar afmest-, afmelk- en opfokbedrijven.
- Het bedrijf mag geen bezoekers toelaten tot de stal en het erf er omheen.
- Er geldt een verplichting tot het bestrijden van ongedierte.
- Besmette melkleverende bedrijven kunnen de besmet status kwijtraken als zij na 1 juni 2010 een jaar lang negatief blijven in het tankmelkonderzoek. Als een bedrijf vrij wordt verklaard, dan wordt het adres van dit bedrijf weggehaald uit de lijst met besmette bedrijven. De stip op de kaart met besmette bedrijven wordt ook weggehaald. De cirkel van 5 kilometer rondom het vrijverklearde bedrijf blijft wel op de kaart staan. Met het vrij verklaren van het bedrijf is de Q-koortsbacterie namelijk niet uit de omgeving verwijderd. (De lijst en de kaart met besmette bedrijven is te vinden op de website van de VWA.)

Melkgeiten- en melkschapenbedrijven die publiek ontvangen

Bedrijven met een publieke functie (dit zijn kinderboerderijen, zorgboerderijen, dierentuinen en bedrijven die lammetjesaaidagen organiseren) moeten maatregelen nemen om te voorkomen dat bezoekers door direct contact met dieren besmet worden met de Q-koortsbacterie. Deze bedrijven moeten hun dieren in quarantaine laten lammeren en er mag alleen een lammetjesaaidag worden georganiseerd als alle dieren op tijd zijn gevaccineerd.

Er zijn echter ook melkgeiten- of melkschapenbedrijven met meer dan 50 dieren die bezoekers ontvangen. Voor deze bedrijven zouden eigenlijk twee pakketten maatregelen gelden: de maatregelen voor bedrijven met een publieke functie (o.a. het aflammeren in quarantaine) en de maatregelen voor melkgeiten- of melkschapenbedrijven (o.a. het verplichte tankmelkonderzoek).

De ministers hebben besloten dat melkgeiten- en melkschapenbedrijven met meer dan 50 dieren bezoekers mogen ontvangen als alle dieren op het bedrijf op tijd en volledig zijn gevaccineerd én als de tweewekelijkse tankmelktest negatief is. Het in quarantaine laten aflammeren is bij deze bedrijven niet nodig, omdat het bedrijf iedere 2 weken op Q-koorts wordt getest. Zodra de tankmelktest positief is, is het bedrijf verdacht en geldt er voor het bedrijf een bezoekverbod. (Dit bezoekverbod geldt voor alle melkgeiten- of melkschapenbedrijven waar de Q-koortsbacterie in de tankmelk wordt aangetroffen).

Bokken en rammen

De Q-koortsbacterie kan ook via sperma van besmette bokken of rammen overgedragen worden. Daarom worden alle mannelijke dieren op besmette bedrijven geruimd, tenzij de houder beslist dat hij de dieren wil laten testen op Q-koorts. Voor dekbokken en -rammen die worden geruimd, ontvangt de veehouder een ruimingsvergoeding. De kosten van het testen is voor rekening van de houder. De overheid betaalt het ontwikkelen van de tests. Veehouders ontvangen binnenkort een brief waarin de keuze wordt voorgelegd.

Het testen van de bokken gebeurt met een PCR-test waarmee gekeken wordt of de Q-koortsbacterie in het sperma aanwezig is. Er wordt nog onderzocht of het ook mogelijk is om niet gevaccineerde bokken te testen met een test waarbij antistoffen tegen de Q-koortsbacterie worden opgespoord (ELISA-test). Als na drie tests met een tussenpoos van 6 weken blijkt dat een bok niet besmet is, dan kan de houder als het fokverbod is ingetrokken deze bok weer gebruiken voor de fokkerij. Voor bokken die positief getest worden geldt een levenslang fokverbod.